

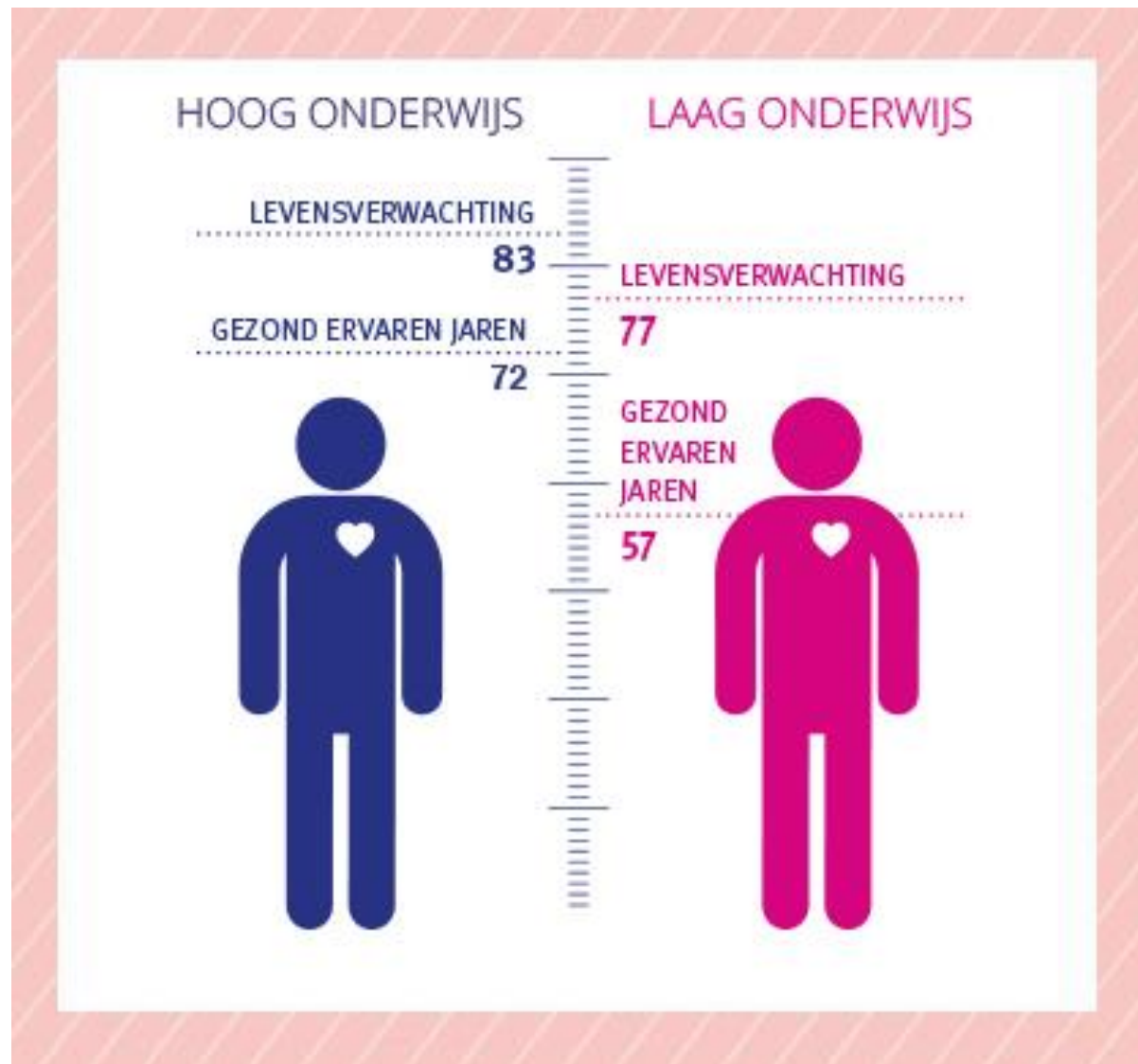
December 2019

Basispresentatie Gezondheidsvaardigheden & Laaggeletterdheid

Laagopgeleiden

- 6 jaar eerder dood.
- 15 jaar in minder goede gezondheid.
- Vaker chronische aandoeningen.
- Slechtere uitkomst zorg.

Cijfers levensverwachting, CBS, 2017.

Relatie tussen opleiding en gezondheid

Lager opgeleiden hebben:

- Meer astma en COPD, diabetes, kanker, hart- en vaatziekten en psychische problemen
- 2,5 keer meer kans op overgewicht en ruim 4 keer meer kans op obesitas.
- Vaker onjuist gebruik medicatie

11%

De prevalentie van Diabetes Mellitus is 11% onder mensen met basisonderwijs als hoogste opleiding. Bij mensen met een WO opleiding is dat 2,3%

Laaggeletterdheid

Zoveel moeite met lezen, schrijven en/of rekenen dat je niet goed kunt functioneren in het dagelijks leven

"That's not quite the stool sample we had in mind, Mr. O'Donnell. "

Laaggeletterdheid

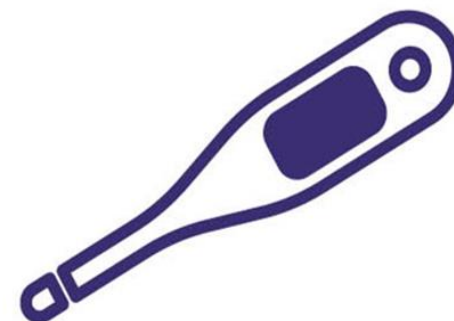
2,5 miljoen

Nederlanders zijn laaggeletterd

- 1,8 miljoen mensen 16-65 jaar
- 54% laaggeletterden autochtoon
- 48% heeft moeite met eigen regie over gezondheid, ziekte en zorg.
- 18% tussen 12-74 jaar bezit weinig computervaardigheden en 9% zeer weinig

Gezondheidsvaardigheden

....de vaardigheden van individuen om informatie over gezondheid te **verkrijgen**, te **begrijpen**, en te **gebruiken** bij het nemen van beslissingen over hun gezondheid.

36%

van de Nederlanders heeft
beperkte gezondheidsvaardigheden

Laaggeletterdheid en beperkte gezondheidsvaardigheden

Mensen met...

- een lagere opleiding
- een migratieachtergrond
- een lagere sociaaleconomische positie

... hebben ook vaker beperkte gezondheidsvaardigheden.

GEZONDHEIDSVAAARDIGHEDEN

Enkele voorbeelden van deze vaardigheden

- Lezen en schrijven
- Kennis van het lichaam en ziekten
- Plannen en organiseren
- Rekenen
- Vragen durven stellen
- Kennis van het Nederlandse zorgstelsel

Kies hier uw routenummer en volg uw route

Afsprakenbureau / ponsplaatjes	40	Geheugenpoli	16	Maag-Darm-Levercentrum	5
Ambulatorium	132	Van Gelrezaal	131	Maatschappelijk werk	37 en 5
Anaesthesie	108	Geriatric	52	Maatschappelijk werk	8
		Gipskamer	139	Mammacare / mammapoli	4
Bekkenfysiotherapeute	via 50	Gynaecologie	154	Medische microbiologie	11
Bestuur, management en staf	91			MS- / Parkinson verpleegkundige	10
Bezoekersrestaurant De Pelikaan	97	Hartfalenpoli	14	Munsterzaal 1 t/m 6	7
Bloedafname / afgifte urine	35	Hartrevalidatie	37		
Bloedbank (Sanquin)	127	Huiskamer geriatric		Neurochirurgie	3
		(Dagkliniek)	52	Neurologie	10
Cardiologie	14			Nucleaire geneeskunde	30
Chirurgie	48	IC/CCU	106		
Centraal klinisch chemisch en haematologisch lab (CKCH-lab)	128	Interne geneeskunde	20	Oogheelkunde	4
		Kaakchirurgie	17	Opname	41
Dermatologie	156	Kapel	119	Orthopedie	130
Diabeteszorg	28	Kindergeneeskunde	84	Orthopedisch schoen- en instrumentmaker	38
Dialyse	95	Klinische neurofysiologie (KNF)	34		
Dietetiek	123	KNO-heelkunde	152	PAAZ	93
		Logopedie		Pathologie	110
Ergotherapie	61	Longfunctie	37	Patientenservicebureau (PSB)	38
		Longgeneeskunde	55	Personeelsrestaurant	50
		Longverpleegkundige	55	Pijnbehandeling Verpleegafz. C1	
			55	Pijnpoli Verpleegafz. C1	
				Poliklinische echokamer	77

Mensen met beperkte gezondheidvaardigheden hebben bijvoorbeeld moeite met:

- De weg vinden in de zorg
- Klachten adequaat benoemen
- Adviezen begrijpen en in praktijk brengen
- Medicijnen adequaat gebruiken
- Bijsluiters begrijpen
- Folders begrijpen
- Zelfvertrouwen in eigen kunnen hebben

Gevolgen voor gezondheid o.a.

- Maken vaker gebruik van zorg
- Vaker en eerder chronische aandoening
- Moeite met leefstijlveranderingen
- Vaker onjuist medicatie gebruik
- Lagere levensverwachting
- Minder zelfvertrouwen
- Vaker ziekenhuisopnames

Herkennen van laaggeletterdheid

- Liever langskomen dan bellen
- Vaak herhaalmedicatie te laat of dubbel
- Instructies worden niet opgevolgd – Geen verbetering klachten
- Patiënt stelt geen vragen
- Smoezen
- Vragenlijst niet ingevuld

"Dat formulier vul ik thuis wel in."

"Ik schrijf zo onleesbaar, doet u dat maar voor me."

"Oh, ik dacht dat de afspraak morgen was."

"Ik ben mijn bril vergeten."

"Kunt u mij even helpen met invullen?"

Bespreekbaar maken laaggeletterdheid

Normaliseer lees- en schrijfproblemen:

- Zorg voor vertrouwde sfeer
- Vertel dat veel mensen dit moeilijk vinden

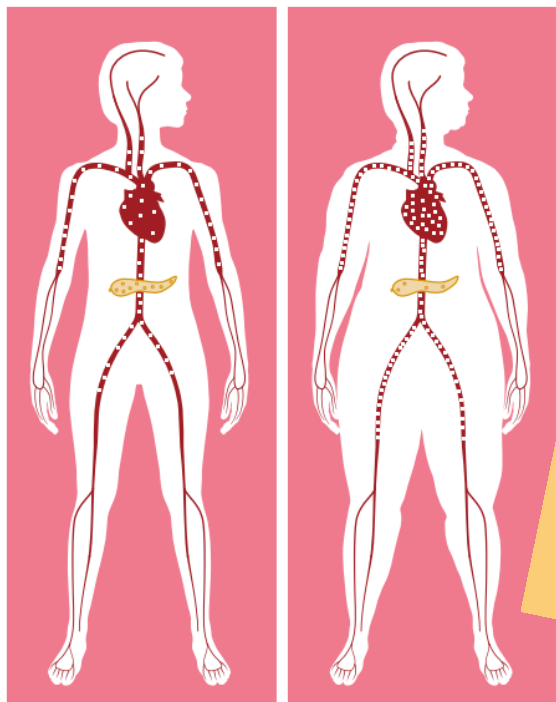
*Bv: 'Veel patiënten hebben moeite met deze formulieren,
hoe is dat voor u?'*

Pas je communicatie aan

- Gebruik korte zinnen en eenvoudige woorden, vermijd jargon
- Veronderstel geen basiskennis van het lichaam
- Beperk de hoeveelheid informatie
- Wees concreet
- Voordoen, nadoen en herhalen
- Ondersteun uitleg met beeldmateriaal
- Sluit af met: 'Welke vragen heeft u nog?'

Terugvragen!

Normaal suiker in het bloed

Te veel suiker in het bloed

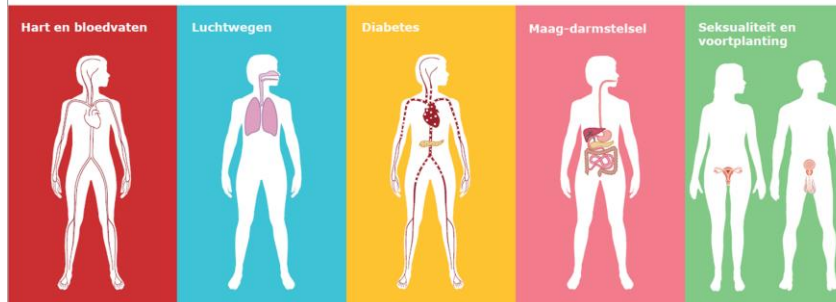

8c

ontbijt		lunch		avondeten		voor het slapen
voor	na	voor	na	voor	na	

Begrijp je lichaam

www.begrijppjelichaam.nl

Meer weten?

- Ga aan de slag m.b.v. de bouwstenen op www.pharos.nl/onderwijs
- Kijk op www.pharos.nl met o.a.
 - Achtergrond informatie
 - Eenvoudige voorlichtingsmaterialen
 - Scholings- en trainingsaanbod
- www.gezondheidsvaardigheden.nl
- www.huisarts-migrant.nl

Dank voor de
aandacht

